

**Міністерство освіти та науки України
Міністерство культури України
Національна хореографічна спілка України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Кафедра хореографії**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

**ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА І ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

30 квітня – 1 травня

Київ 2019

УДК 378.011.3-051:792.8

Хореографічна культура і освіта : проблеми та перспективи : Зб. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції , Київ 30 квітня – 1 травня 2019 р. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова , 2019 – 117 с.

Рекомендовано Вченою радою Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова (протокол № 3 від 20 листопада 2019 р.).

Збірник містить матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Хореографічна культура і освіта: проблеми та перспективи», проведеної кафедрою хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова за підтримки Національної хореографічної спілки України у рамках Міжнародного конкурсу «Веселкова Терпсихора» 30 квітня – 1 травня 2019 р. До збірника увійшли тези учасників конференції.

Редакційно колегія:

**Федоришин
Василь Ілліч**

Декан Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор

**Вантух Мирослав
Михайлович**

Герой України, Народний артист України, академік Національної академії мистецтв України, професор, завідувач кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова, голова Національної хореографічної спілки України

**Козинко
Лілія Леонідівна**

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Білошкурський
Володимир Степанович**

Заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

**Захарчук
Ольга Євгенівна**

Старший лаборант кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова

проявити себе, як творча особистість тоді, коли володітиме всіма складовими театрального мистецтва.

Література:

1. Виготський Л. С. психологія мистецтва / Лев Семенович Виготський - [3-вид]. - М. : Мистецтво , 1986. – 536 с. - Бібліорг. : с. 561-565.
2. Запорожец А. В. Развитие социальных эмоций у детей дошкольного возраста / А. В. Запорожец, Я. З. Неверович. – М : Педагогика, 1986. – 176 с.
3. Куракина А. О. Формирование у учащихся положительной эмоциональной оценки изучаемого предмета / Куракина А. О. // Авторефер. ... канд. пед наук. – Ижевск. – 2001. – 17 с.
4. Формирование личности в переходный период: от подросткового к юношескому возрасту / Дубровина И.В. – М., 1987 - 234 с.
5. Щукина Г. И. Проблемы познавательного интереса в педагогике / Г. И. Щукина. – М. : Педагогика, 1971. – 351с.

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ В ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВАХ

Мартиненко В. С. – магістрант кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова;

Козинко Л. Л. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ ім. М. П. Драгоманова.

На сьогоднішній день існує велика кількість хореографічних колективів, проте, на жаль, не всі з них приділяють достатню увагу формуванню виконавської майстерності танцівників. Безумовно, це складний тривалий і багатоетапний процес, покликаний сприяти досягненню професійного рівня учасника танцювального колективу, адже виховання майбутнього артиста починається змалку і чим більше воно буде системним, чітким і продуманим, тим вищих результатів можна очікувати від учнів.

Питання виконавської майстерності у свій час розглядало багато визначних постатей у різних напрямках мистецтва. Так, наприклад, А. Ваганова, С. Головкина, Р. Захаров, А. Мессерер, Ю. Станішевський – у класичному танці, Б. Асаф'єв, В. Ванслов, Л. Келер, Б. Кременштейн – у музиці, М. Демидов,

В. Мейерхольд, К. Станіславський, М. Чехов – у театральному мистецтві. Також виконавську майстерність, наприклад у балеті, можемо спостерігати завдяки творчості чудових артистів таких, як В. Васильєв, І. Колпакова, С. Лифар, К. Максимова, Г. Уланова та багато інших.

Виконавська майстерність майбутнього артиста балету – це характеристика високого рівня виконавської діяльності, що передбачає здатність до глибокого осягнення змісту танцю, виявлення власного ставлення до його художніх образів, технічно досконалого та артистичного втілення хореографічного твору.

До учнів ставляться досить високі вимоги вже з самого початку, тому професійний відбір допомагає розподілити дітей до різних груп з різним фізичним навантаженням. Багаторічний досвід з відбору дітей для навчання класичному танцю свідчить, що абсолютно ідеальні кандидати на вступних екзаменах майже не зустрічаються. Майбутній артист балету повинен бути фізично здоровим (мати хороший зір, слух, гарний вестибулярний апарат, координацію), мати пропорційну статуру, яка відповідає вимогам класичного танцю, необхідні «професійні» дані (виворітність ніг, підйом стопи та ін.) Знання, уміння, навички набуті у процесі навчання повинні доповнюватись волею і наполегливістю, тоді можна досягти регулярних високих результатів.

Для того, щоб рух був виразним і красивим, він повинен бути правильним, вільним та невимушеним. Цього можна досягти лише в процесі систематичного тренування, тоді тіло людини набуває стрункості та стає міцнішим і гнучкішим, а рухи – гармонійними і завершеними.

Класичний танець користується великою популярністю в усьому світі, оскільки це основа будь-яких видів танців і система виразних засобів хореографічного мистецтва. Також велике значення має гармонія поєднання рухів з класичною музикою [4].

Класична система є найбільш розробленою, стрункою і продуманою. Вона покликана зробити тіло дисциплінованим, рухливим і прекрасним. Її вправи послідовні, кожна з них має свою мету та задачу. Самі рухи стають виразним засобом танцю [3].

«Досягнення в танцювальному екзерсисі повної координації всіх рухів людського тіла спонукає в подальшому сповнювати рух думкою, настроєм, тобто надавати йому тієї виразності, яка називається артистизмом» – пишеться в книзі «Основи класичного танцю» А. Я. Ваганової [1, с. 12].

Важливо навчити «танцювати всім тілом», домогтися гармонійності рухів, розширити діапазон виразності. Також важливо, щоб учні розуміли які рухи виконують, знали їх назву та техніку виконання, тоді з'явиться «осмисленість» у виконанні.

Заняття класичним танцем важкі і вимагають великих фізичних та психологічних зусиль, часу і праці. Для досягнення позитивного результату, педагогу необхідно пробудити в учнях вогник творчого змагання та ініціативи.

Атмосфера позитивного емоційного настрою від занять досягається не тільки від успішно виконаного завдання, приємної втоми від уроку, відчуття своєї сили, а й від похвали педагога. На уроках класичного танцю виховується музикальність учнів – здатність слухати музику, що є одним із засобів виконавської майстерності. Поняття музикальність включає в себе кілька складових. По-перше, це здатність узгоджувати свої рухи з музичним ритмом. По-друге, це свідоме сприйняття теми-мелодії і втілення її в танці. По-третє, це вміння чути інтонації музичної теми [4].

Музика та хореографія повинні стати для учнів єдиним об'єктом уваги. Музика має бути не тільки ритмічною опорою руху, але внутрішнім стимулом до дії.

Школа класичного танцю – це система не тільки фізичного, але і розумового виховання, вона направлена на формування духовного багатства, фізичної досконалості, самодисципліни [4].

«Ми чекаємо від школи чудово підготовлених віртуозів танцю, міцних технічно і разом з тим артистів, які у найскладнішому танці можуть висловити думку і палке почуття, здатних до перевтілення кожний раз в новий художній образ», – пише Р. В. Захаров [2, с. 155].

Саме тому не можна забувати і про акторську майстерність. Надзвичайно важливо, щоб танцівник прожив історію свого героя, а в ідеалі не просто відтворив її, а додав власне ставлення, почуття і думки. Тоді робота над образом буде цікавою для виконавця. Щоразу він буде знаходити нові грані, і таким чином персонаж буде виглядати живим на сцені, а не механічно відтвореним.

Виконавська техніка танцю повинна служити для повної і гармонійної передачі художнього образу та розкриття глибини хореографічного твору. Точність дозволяє танцівнику рухатися легко, вільно, без зайвих фізичних зусиль. Найменша скутість в русі (голови, корпусу, рук і ніг), недолік фізичних сил, енергії, волі ускладнюють дії танцівника, не дають йому можливості проявити всю повноту свого обдарування, не в змозі повністю розкрити образ. Натомість легкість дає піднесено-струнку, «окрилену» пластику виконавської майстерності, особливо при виконанні поз та обертань.

М'якість руху є додатковим елементом виконавської майстерності, що в свою чергу допомагає збільшити діапазон та амплітуду руху, додати пластичності в танці [3].

Тож, лише поєднання точної виконавської техніки, яскрава емоційна передача художнього образу, розуміння хореографічного замислу може створити справжнє дійство на сцені і називатися мистецтвом. Звісно, учням важко виконати всі завдання відразу, але вони повинні з усіх сил намагатися і працювати над собою. На плечах викладача лежить велика відповідальність за постановку задач перед своїми вихованцями. Оскільки лише за грамотного і продуманого керівництва можна досягти гарних результатів. Важливо, щоб кожний учасник навчального процесу розумів свої обов'язки та задачі і

намагався якомога ефективніше втілювати їх у життя. І безумовно, потрібно отримувати задоволення від своєї діяльності, інакше навряд чи можна досягнути високих результатів і тримати планку протягом довго періоду часу. Саме загальний успіх є тією силою, яка допоможе рухатися вперед.

Література:

1. Ваганова А. Я. Основы классического танца. Издание 6. Серия «Учебники для вузов. Специальная литература» / Ваганова А. Я. – СПб. : Издательство «Лань» , 2000. – 192 с.

2. Захаров Р. В. Записки балетмейстера / Захаров Р. В. – М. : Искусство, 1976 – 351 с.

3. Класичний танець як засіб формування виконавської культури у хореографічних колективах [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://knowledge.allbest.ru/culture/c-2c0a65635b3ad79b4d43b89421206c27.html>

4. Місце класичного танцю у формуванні творчої особистості студентів-хореографів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/20230/1/Putilina.pdf>

ІГРОВИЙ ПРИЙОМ ЯК ОСНОВНИЙ АСПЕКТ РИТМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

Марушка М. М. - викладач кафедри культурології та мистецької освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, керівник театру танцю «Імпресія» та дитячого танцювального ансамблю «Азарт».

Гра для дітей є засобом відображення навколишньої дійсності, способом проникнення в діяльність і стосунки дорослих. Розвиток відчуття ритму є одним із джерел підвищення життєвого тону дитини, запорукою її мобільності, орієнтування у просторі. Гра – шлях дітей до пізнання світу, в якому вони живуть. З перших занять музика і ритмічні завдання допомагають малюкам розвинути їхню фантазію, діти можуть мріяти, уявляючи себе в казкових світах. Рольові ігри дозволяють дітям стати персонажами з улюблених мультфільмів, казок і фантазій самих дітей та хореографа. Сучасна педагогіка наголошує на важливості почуття єдності із власним тілом. За Ж. Далькрозом, саме ритм упорядковує всі дії особистості і він нерозривно пов'язаний із рухом. Саме ритм лежить в основі всіх мистецтв і дає поштовх на засвоєння відповідних форм руху, розвиває тактильно-рухові здібності. Рух – це життєво необхідна потреба дитини. Чим різноманітніший рух, тим більше інформації надходить у мозок,